
ZESZYTY NAUKOWE WYŻSZEJ SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ
W BYDGOSZCZY
Studia Pedagogiczne z. 28

Małgorzata Chołodowska
Złotów

ŹRÓDŁA DO STUDIÓW NAD STOSUNKAMI RODZINNYMI PIERWSZYCH PIASTÓW

Zagadnienia funkcjonowania rodziny w Polsce we wczesnym średniowieczu (od X do XII w.) nie zostały dotąd w nauce historycznej opracowane¹. Jednym z powodów tego stanu rzeczy jest niewątpliwie ubóstwo źródeł, przy czym, co naturalne, zjawisko to w mniejszym stopniu dotyka rodzinę panującą. Dlatego jest uzasadnione, aby badania nad tą tematyką rozpocząć od panującej dynastii Piastów². Sprawa wydaje się tym bardziej pociągająca, że od czasów Mieszka I do Bolesława Krzywoustego mamy do czynienia z „małą rodziną”³. Wokół panującego skupiała się nieliczna grupa jego najbliższych krewnych. Nie możemy jednoznacznie stwierdzić, czy był to efekt zdarzeń losowych czy konsekwencja braku zainteresowania dla przedstawicieli bocznych linii rodziny ze strony autorów źródeł.

W każdym razie dysponujemy dość przejrzystym obrazem siedmiu pokoleń rodziny, niezbyt licznej, którą z jednej strony interesowali się w szczególności autorzy przekazów, z drugiej, dość dokładnie opracowali historycy. Wprawdzie zajmowano się głównie historią polityczną, gospodarczą czy dziejami kultury, nie wyklucza to jednak możliwości wykorzystania wyników jako pomocy przy rozważaniach nad stosunkami wewnątrz rodziny piastowskiej. Tym bardziej, że mówi-

my tu o rodzie panującym, integralnie związanym z patrymonialnym państwem i możemy się spodziewać silnego oddziaływania sytuacji w rodzinie na sytuację w państwie i odwrotnie. Uwzględnić też należy, że szczególna pozycja Piastów wpływać musiała na ich, utrwalony w źródłach, obraz. Ocena słuszności powyższych twierdzeń możliwa będzie po analizie źródeł. Uwagi niniejsze mają na celu krótkie omówienie materiału jakim dysponujemy w badaniach nad rodziną Piastów we wczesnym średniowieczu.

Przystępując do analizy typów i zawartości źródeł należy brać pod uwagę kilka okoliczności. Z natury średniowiecznych przekazów wynika fakt, że informacje o prywatnym życiu władców, o stosunkach rodzinnych, najbardziej nas interesujące, podawane są najczęściej mimochodem, marginesowo, między wierszami. Można oczekiwać, że najbardziej cenny materiał przynieść mogą relacje współczesne lub bliskie opisywanym wydarzeniom. Nie można jednak wykluczyć, że i późniejsze źródła zawierać mogą wiarygodną tradycję, ale trzeba brać pod uwagę możliwość nakładania się wyobrażeń autorów, żyjących w czasach późniejszych, na opisywane przez nich fakty – szczególnie jeśli przedmiotem badań jest delikatna materia stosunków rodzinnych. W przypadku rodziny panującej celowe jest wnikliwe badanie źródeł obcych – a to ze względu na bliskie kontakty łączące obce dwory z Piastami, będące konsekwencją małżeństw dynastycznych.

Niewątpliwie najcenniejszym źródłem, jakim dysponuje badacz okresu wczesnośredniowiecznego, jest kronika Galla Anonima⁴. Autor dzieła pisanego w czasach Krzywoustego posługiwał się zapewne przechowywaną na dworze tradycją. Musiała to być tradycja dość żywa – naszego kronikarza od czasów Mieszka I dzieliło około 130 lat – a Gall miał dobrych informatorów⁵. Niestety Anonim pisał *gesta* o czynach władców – ich życie rodzinne niezbyt go interesowało – co nie znaczy, że nie przekazał nam wielu interesujących wiadomości.

Badając rodzinę Bolesława Krzywoustego i losy jego synów oprzeć się możemy na kronice Mistrza Wincentego⁶. Pisząc o okresie wcześniejszym, autor ten opierał się na Gallu – co jednak nie znaczy, że bezkrytycznie go powtarzał. Na przykład: siedem pogańskich żon Mieszka I, o których pisze Anonim, Wincenty nazywa nałożnicami⁷. Właśnie owo „poprawianie” Galla może być doskonałym materiałem do śledzenia zmian obyczajowości. Nie należy też zapominać, że obaj autorzy byli duchownymi i ich sposób widzenia rodziny kształtowany był przez poglądy Kościoła.

Uzupełnieniem polskich kronik są informacje przynieszone przez źródła obce: *Kronikę* Thietmara, Wipona, mnicha z Brauweiler, *Powieść minionych lat*, *Kronikę* Ortlieba, *Kronikę węgiersko-polską*⁸. Źródła te zawierają wiadomości, których rodzime kroniki nie znają, i co szczególnie ważne, są współczesne lub bardzo

bliskie przedstawianym w nich wydarzeniom. Zainteresowanie obcych autorów Polską było bezpośrednią konsekwencją ożywionych w tym okresie dyplomatycznych, wojennych i rodzinnych kontaktów Niemiec, Czech, Rusi i Węgier z krajem Piastów. Nie bez znaczenia jest fakt, że przekazy te zostały już przebadane przez źródłoznawców pod kątem wiarygodności zawartych w nich relacji o Polsce.

Szczególną kategorią źródeł są niewątpliwie polskie roczniki, przedstawiające szereg faktów mających niebagatelne znaczenie dla funkcjonowania rodziny – dane o urodzinach, zgonach, małżeństwach. Wprawdzie dyskusja nad filiacjami i pokrewieństwem polskich roczników trwa nadal⁹, ale opierając się na dotychczasowych ustaleniach nauki zbudować można dość solidny, co nie znaczy, że nie dyskutowany w szczegółach, chronologiczny i genealogiczny szkielet niezbędny w rozważaniach nad dziejami rodziny piastowskiej.

Informacje o Piastach przynoszą też, z tych samych powodów co kroniki, roczniki niemieckie – hildesheimskie i magdeburskie¹⁰.

Pozornie mało interesujące wydawać się mogą źródła dokumentowe. Tym bardziej, że większą liczbę dokumentów przynosi dopiero wiek XII¹¹. To prawda, że ścisły formularz nie pozwalał na dowolności i wyrażanie uczuć czy poglądów, ale nie można pomijać faktu, że dokumenty dotyczyły interesów rodziny (np. majątkowych czy związanych z działalnością dewocyjną) i także zawierały dane genealogiczne. Dysponujemy dwoma bardzo wczesnymi źródłami tego typu: regest *Dagome iudex* świadczy pośrednio o stosunkach rodzinnych Mieszka I¹², list księżnej Matyldy do Mieszka II przynosi dane o wykształceniu tego władcy¹³. Dlatego też zupełne wykluczenie tego typu źródeł z kręgu zainteresowań badaczy stosunków rodzinnych nie wydaje się uzasadnione.

Osobną kategorię tworzą źródła chronologicznie późniejsze, a przynoszące informacje o okresie wczesnopiastowskim. Przekazy te, pochodzące z XIII, XIV czy XV wieku opierają się w większości na kronikach wcześniejszych – Gallu i Wincentym. Jest tak w przypadku *Kroniki Mierzwy*, *Kroniki polskiej*, *Kroniki wielkopolskiej* czy dzieła Długosza. Źródłem bardzo późnym, choć opartym na zaginionym, XII-wiecznym przekazie, jest *Cronica Petri Comitis*¹⁴. Wobec źródeł tych niezbędna jest szczególna ostrożność – nowe elementy dodane do „starych” relacji mogą być odbiciem obyczajowości i wyobrażeń późniejszych autorów. Z drugiej strony, jest to materiał do śledzenia trwałości tradycji i norm obyczajowych.

Na zakończenie przeglądu typów źródeł wspomnieć należy o przekazach, zawierających pojedyncze informacje o interesujących nas zagadnieniach, a nie mieszczące się w omówionych kategoriach. Myślę tu o *Żywotach świętych*: Romualda¹⁵, Wojciecha¹⁶, Stanisława i Ottona¹⁷. Szczególnym źródłem, raczej słabo wykorzystanym, są modlitwy księżnej Gertrudy – córki Mieszka II, żony księcia

Izasława. Teksty te pisała, jak się sądzi, sama Gertruda, stąd bardzo osobisty charakter przekazu, dotyczącego jej samej i jej najbliższych¹⁸.

Właściwie żadne z wymienionych źródeł nie mówi wprost o rodzinie piastowskiej. Dlatego każde wymaga wnikliwej analizy i konfrontacji z innymi przekazami i ustaleniami nauki. Fragmentaryczność i niejasność przekazów powodują, że wielu faktów ustalić nie można. Trzeba jednak pamiętać, że w badaniach nad obyczajowością faktem powinna być sama relacja kronikarza – niewątpliwy dowód na to, że wyobrażano sobie, iż tak było lub, że tak być powinno. W takim rozumieniu, dzieje rodziny Piastów są nie tylko historią jednej, szczególnej, rodziny, ale także odbiciem funkcjonujących w społeczeństwie wyobrażeń o życiu rodzinnym.

Jakie informacje uzyskujemy o wewnętrznych stosunkach rodzinnych pierwszych Piastów? Dzięki dziełu O. Balzera i najnowszym opracowaniom K. Jasińskiego¹⁹ dysponujemy danymi genealogicznymi na temat interesujących nas pokoleń Piastów. Znamy, nie zawsze niestety z imienia, 45 osób, co do istnienia których nie ma już wątpliwości. Dowiadujemy się, z mniejszym lub większym przybliżeniem, o czasie urodzin i zgonów, o wieku zawierania małżeństw, dzieciności. Zestawienie danych ukazuje wyraźnie, że zdecydowanie mniejszym zainteresowaniem autorów przekazów cieszyły się kobiety i dzieci – znamy na przykład, tylko trzech Piastów zmarłych w dzieciństwie, a można przypuszczać, że było ich znacznie więcej²⁰. Nie mamy też pewności, że znamy wszystkich członków rodziny – jest to jednak trudność nie do pokonania. Informacje te, choć niepełne, dają pewną podstawę do dalszych rozważań.

Pewne wydarzenia rodzinne, łączące się z polityką państwa i polityką dynastyczną, cieszyły się zainteresowaniem kronikarzy. Urodziny dzieci – następców tronu, ich postrzyżyny, kształcenie, pasowanie na rycerzy – były to sprawy nie tylko rodzinne. Były to wydarzenia ważne dla przyszłości państwa. Małżeństwa książąt, to nie tylko uroczystości rodzinne – to święto państwowe, a jednocześnie akt w polityce zagranicznej. Doskonale ilustruje powyższe twierdzenie sposób przedstawienia przez kolejnych kronikarzy opowieści o ślepotcie Mieszka I. Gall akcentuje rozpacz rodziców, Wincenty przedstawia siedem lat ułomności księcia jako obraz pogańskości kraju, natomiast *Kronika wielkopolska* ukazuje brak sprawnego następcy jako katastrofę państwa²¹. Oficjalna strona wydarzeń w rodzinie panującej wpływała zapewne na sposób ich przedstawiania przez źródła – oddzielenie „oficjalnej propagandy” od rzeczywistych wydarzeń w rodzinie nie jest łatwe.

Wiadomości o nieporozumieniach rodzinnych zdobyć jest trudniej. Są to albo krótkie, mimochodem wypowiedane uwagi, często bardzo niejasne, albo wzmianki w źródłach obcych. Tak właśnie było z informacjami o rozwodzie Rychey czy o

oślepieniu Zbigniewa²². Dodatkową trudność stanowi to, że wiele wydarzeń związanych z piastowską rodziną nadal pozostaje niewyjaśnionych – jak choćby sprawa domniemanego syna Mieszka II²³. Czasem badacz powinien wyobrażenia autora źródła potraktować równie poważnie, jak bezsprzecznie stwierdzony fakt: na przykład, odrzucane przez historyków opowiadanie Wincentego o macosze Kazimierza Odnowiciela w powiązaniu z innymi, rozrzuconymi w różnych źródłach, negatywnymi wzmiankami o macochach²⁴, można z dużym prawdopodobieństwem traktować jako echo konfliktów rodzinnych.

Źródła przynoszą również kilka wizerunków książąt, które traktować można dwojako. Jako ułamki tradycji, wspomnień o osobach zachowane na dworze, lub jako celowo tworzone, pozytywne i negatywne wzory. Jest to materiał do rozważań nad zbiorami cech idealnego męża, żony, nad ideałami wychowawczymi. Jest rzeczą niewątpliwie interesującą, że dysponujemy kilkoma, dość podobnymi wizerunkami żon – dobrych, uległych, pobożnych, rodzących synów (Emnilda, Judyta, Dąbrówka)²⁵ oraz kilkoma przeciwstawnymi obrazami kobiet władczych (Rycheza, Agnieszka)²⁶, natomiast mężczyźni byli raczej władcami i wojownikami niż mężami. Przy osobach książąt kronikarze piszą o męstwie, mądrości, dbałości o dobro kraju²⁷.

Materiał zawarty w źródłach, którymi dysponujemy, daje też pewne możliwości badania układów wewnątrz rodziny: wzajemnych stosunków między małżonkami, między dziećmi i rodzicami, między rodzeństwem. Należy tu jednak podkreślić, że niezbędne jest przy tym ściśle oparcie się na wymowie przekazów. W dotychczasowych opracowaniach dość dowolnie wnioskowano czasem o stosunkach rodzinnych na podstawie układów politycznych lub odwrotnie. Przedstawione wyżej przykłady mogą tworzyć wrażenie, że mamy do czynienia z obfitością źródeł i materiału badawczego. Tak niestety nie jest. Mówiąc obrazowo, poruszamy się w głębokich ciemnościach rozświetlanych krótkimi błyskami flesza. Dysponujemy danymi bardzo niepełnymi. Nie mamy możliwości sprawdzenia wielu, czasem podstawowych faktów co powoduje, że w opracowaniach pojawiają się sprzeczne interpretacje i hipotezy. W wielu wypadkach nie mamy podstaw, by odróżnić zachowaną tradycję od wymysłów autorów przekazów. Czy jest to jednak niezbędne? Czy nie jest bardziej uzasadnione potraktowanie wszystkiego, czego dowiadujemy się o rodzinie Piastów, jako obrazu społecznych wyobrażeń o rodzie panującym? Rodzi to pewne możliwości badawcze – daje szansę zestawienia tego, co wiemy o książętach z tym, co dowiedzieć się możemy o innych warstwach społecznych. Przecież autorzy źródeł, najczęściej duchowni, nie pozostawali w próżni. Mogli zatem dopasowywać to, czego dowiedzieli się o życiu swoich władców, do tego, co widzieli wokół siebie. Jedynym właściwym, jak sędzę, sposobem postępowania, będzie skrupulatne zgromadzenie wszystkich informacji o rodzinie

Piastów. Interpretacje i hipotezy, tworzone w opracowaniach o historii politycznej, oddzielić należy od ścisłej wymowy źródeł. Uzyskany materiał da odpowiedź na pytanie: jak wyobrażali sobie życie rodzinne wczesnośredniowiecznych władców, współcześni im kronikarze? Wyobrażenia te, związane ze świadomością całego ówczesnego społeczeństwa, mogą być punktem wyjścia do badań nad funkcjonowaniem rodziny we wczesnym średniowieczu.

PRZYPISY

- ¹ Istnieje szereg opracowań na temat prawnej lub obyczajowej strony funkcjonowania rodziny, np.: J. Bystroń, *Słowiańskie obrzędy rodzinne. Obrzędy związane z urodzeniem dziecka*. Kraków 1916; W. Abraham, *Zawarcie małżeństwa w pierwotnym prawie polskim*. Lwów 1925; J. Adamus, *Uwagi o pierwotnym małżeństwie polskim i słowiańskim*. „Pamiętnik Historyczno-Prawny” 1927, 4, s. 3–27; W. Sobociński, *Historia rządów opiekuńczych w Polsce*. „Czasopismo Prawno-Historyczne” 1949, 2, s. 227–353; J. Bardach, *Uwagi o „rodowym” ustroju społeczeństwa i prawie bliższości w Polsce średniowiecznej*. „Czasopismo Prawno-Historyczne” 1952, 4, s. 407–466; B. Lesiński, *Stanowisko kobiety w polskim prawie ziemskim do połowy XV w.* Wrocław 1956. Nieco większym zainteresowaniem cieszyła się rodzina z nieco późniejszych czasów, patrz M. Koczerska, *Rodzina szlachecka w Polsce późnego średniowiecza*. Warszawa 1975
- ² Termin „Piastowie” – dynastia panująca w Polsce jest dużo późniejszy i w czasach o których mowa nie był używany.
- ³ H. Łowmiański, *Dynastia Piastów we wczesnym średniowieczu*. W: *Początki państwa polskiego*. T. I. Poznań 1962, s. 111–162
- ⁴ Galli Anonymi, *Cronica et gesta ducum principum Polonorum*, ed. C. Maleczyński, *Monumenta Poloniae Historica (dalej MPH) ser. nova, t. II*. Kraków 1952; przekład: Anonim tzw. Gall, *Kronika Polska*. Tł. R. Grodecki. Wrocław 1982 (dalej Gall)
- ⁵ T. Grudziński, *Ze studiów nad kroniką Galla*. „Zapiski Tw. Naukowego w Toruniu” 17, 1952, s. 69–113; 20, 1954, s. 29–100; 23, 1958, s. 7–58; J. Adamus, *O monarchii Gallowiej*. Warszawa 1952; M. Plezia, *Kronika Galla na tle historiografii XII w.* Kraków 1947
- ⁶ *Wincentii magistri Chonicon*, MPH, t. II. Kraków 1872; przekład: Mistrz Wincenty (tzw. Kadhubek) *Kronika Polska*. Tł. i oprac. B. Kürbis. Wrocław 1992 (dalej Wincenty)
- ⁷ Gall I, 5; Wincenty II, 8
- ⁸ *Kronika Thietmara*. Tł. M. Z. Jedlicki (wraz z tekstem oryginalnym). Poznań 1952; *Kosmasa kronika Czechów*. Tł. M. Wojciechowska. Warszawa 1968; *Wiponis, Gesta Chuonradi*, *Monumenta Germaniae Historica, Seria Scriptores*, t. XI, s. 254–275; *Mnich Brunwilerski*, MPH, t. I, s. 333–335; *Powieść minionych lat*. Tł. F. Sielicki. Wrocław 1968; *Kroniki klasztoru zwiefaltenckiego*, MPH, t. II, s. 1–7; patrz także: J. Dąbrowski, *Dawne dziejopisarstwo polskie (do roku 1489)*. Wrocław 1964
- ⁹ J. Dąbrowski, op. cit., s. 44–70; *Słownik Starożytności Słowiańskich (dalej SSS) t. IV, cz. II*. Wrocław 1972, s. 510–512; T. Wasilewski, *Zapomniane przekazy rocznikarskie o Bolesławie Mieszkwicu*. „Przegląd Historyczny” 80, 1989, s. 225–237
- ¹⁰ SSS, t. I, s. 29–31
- ¹¹ Z. Kozłowska-Budkowa, *Repertorium polskich dokumentów doby piastowskiej, z. 1 do końca XII w.* Kraków 1937

- ¹² H. Łowmiański, *Imię chrześcne Mieszka I*. „*Slavia Occidentalis*” 19, 1948, s. 203–308; J. Dowiat, *Metryka chrztu Mieszka I i jej geneza*. Warszawa 1961; J. Strzelczyk, *Mieszko I*. Poznań 1992
- ¹³ *List Matyldy do Mieczysława II*, MPH, t. I. Lwów 1864, s. 323–324; SSS, t. II. Wrocław 1965, s. 437; B. Kürbis, *Studia nad kodeksem Matyldy*. *Studia Źródłoznawcze* – 27, 1982; 30, 1987; J. Dowiat, *Kształcenie umysłowe synów książęcych i możnowładczych w Polsce i niektórych krajach słowiańskich*. W: *Polska w świecie*. Warszawa 1972, s. 79–90
- ¹⁴ *Mierzwy Kronika*, MPH, t. II. Lwów 1872, s. 145–190; t. III. Lwów 1878, s. 46–52; *Kronika polska*, op. cit., s. 578–656; *Cronica Maioris Poloniae*, ed. B. Kürbis, MPH ser. nova, t. VIII. Warszawa 1970; przekład: *Kronika wielkopolska*, tł. K. Abgarowicz. Warszawa 1956 (dalej *Kron. wielkop.*); *Cronica Petri Comititis Poloniae wraz z tzw. Carmen Mauri*, ed. M. Plezia, MPH ser. nova, t. III. Warszawa 1951
- ¹⁵ MPH, t. I. Lwów 1864, s. 325–332
- ¹⁶ *De Sancto Adalberto episcopo*, MPH, t. IV. Lwów 1884, s. 217
- ¹⁷ *Vita sancti Stanislai*, op. cit., s. 252 – 438; przekład: *Średniowieczne żywoty i cuda patronów Polski*, tł. J. Pleziowa. Warszawa 1987; *św. Ottona biskupa bamberskiego Żywot z Prüfening*, MPH ser. nova, t. VII cz. 1. Warszawa 1966; *Ebo, Żywot św. Ottona biskupa bamberskiego*, MPH ser. nova, t. VII cz. 2. Warszawa 1969; *Herbord, Dialog o życiu św. Ottona biskupa bamberskiego*, MPH ser. nova, t. VII cz. 3. Warszawa 1974
- ¹⁸ *Manuscriptum Gertrudae filiae Meconis II regis Poloniae*, cura V. Meysztowicz ed. Romae 1965, s. 105–157; rec. Z. Budkowa. „*Studia Źródłoznawcze*” 3, 1958, s. 217–273; B. Kürbis, *Modlitwy księżny Gertrudy z Psalterium Egberti*. „*Sprawozdania Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*, Wydz. Nauk o Sztuce” 96, 1979, s. 3–11
- ¹⁹ O. Balzer, *Genealogia Piastów*. Kraków 1895; K. Jasiński, *Rodowód pierwszych Piastów*. Warszawa 1993
- ²⁰ K. Jasiński, op. cit., s. 101–103; 178; 180; 219–223
- ²¹ Gall I, 4; Wincenty II, 8; *Kron. wielkop.* 10
- ²² *Mnich Brunwilerski*, s. 346: *Kosmas III*, XXXIV
- ²³ D. Borawska, *Kryzys monarchii wczesnopiastowskiej w latach 30. XI w.* Warszawa 1964; G. Labuda, *Mieszko II król Polski (1025–1034)*. Kraków 1992; T. Wasilewski, op. cit., s. 229 i n.; *Kron. wielkop.* 12
- ²⁴ Gall II, 4; Wincenty II, 14, 22
- ²⁵ *Dąbrówka*: Gall I, 5; *Thietmar IV*, 55; Wincenty II, 8; *Emnilda*: Gall I, 13; Wincenty II, 10; *Judyta*: Gall II, 1; patrz też: M. Dembińska, *Wzorzec kobiety słowiańskiej w kronikach Galla Anonima, Kosmasa i Nestora*. W: *Kultura średniowieczna i staropolska: Studia ofiarowane A. Gieysztorowi w pięćdziesięciolecie pracy naukowej*. Warszawa 1991
- ²⁶ *Rykxa*: Gall I, 18; *Mierzwa*, s. 283–284; *Agnieszka*: Wincenty III, 26; *Kron. wielkop.* 31
- ²⁷ Gall I, 9, 21, 29; II, 9

**SOURCES FOR STUDING THE FAMILY
RELATIONS OF THE FIRST KINGS OF PIAST'S
DYNASTY**

Summary

A problem of family relationships in dynasties ruling Poland during early Middleages has not been dealt with so far. The author discusses a source material that can be useful in investigations on Piast family between X and XII centuries. The information on that subject can be found in: the cronicles (by Gall Anonim , Master Wincenty, Thietmar, Wipon, Kosmas and The Monk of Brunwiller as well as in *Powieść minionych lat (A story of the past years)*, Lives of the Saints (św. Wojciech, Otton of Bamberg and Stanisław) and in the annalistic or documentary sources. Documents chronologically close to the investigated period are most valued. Because of close diplomatic and family relations between neighbouring countries and Poland information given by the strange authors is particularly appreciated. However, later sources that can contain reliable tradition should be considered as well.

Next the author examines the information, which can be derived from the mentioned sources. These are genealogical data, personal patterns and data about the relations between particular members of the family. Unfortunately, the scarce facts make it hardly possible to obtain a full picture of the family functioning. The author believes that a detailed investigation upon the mentioned problems is necessary. It is important to separate the facts from hypotheses and beliefs of historians as well as to treat the information about the family of Piast, which was derived from source material as a picture of social beliefs concerning a family functioning during the early Middle ages.